

Handreiking experimentvoorstel

Visitatie-experiment 'De kracht van het lokale woonnetwerk'

Uitnodiging tot indiening experimentvoorstel

SVWN nodigt belangstellende corporaties en visitatiebureaus van harte uit gezamenlijk hun voorstel in te dienen om in een experimentele visitatie het lokale woonnetwerk een grotere plaats te geven. Dat kan op verschillende manieren, zoals benoemd in de startnotitie van dit experiment en op de inspiratiebijeenkomst van 22 mei 2018 (zie impressieverslag).

Op de inspiratiebijeenkomst zijn ook de ingrediënten van een experimentvoorstel genoemd.

In deze notitie lichten wij deze 7 onderdelen hieronder kort toe, met aanwijzingen voor het experimentvoorstel van corporatie en visiterend bureau. Ook geven we aan hoe de verdere procedure van indiening tot start experiment verloopt.

Uitwerking experimentvoorstel

Beschrijf in ca. drie A-4 het voorstel aan de hand van de volgende zeven punten.

1. Naam

Geef het experiment een naam waarmee de essentie van het experiment wordt aangeduid. Voeg daaraan in enkele zinnen een kernachtige omschrijving van het experiment toe.

2. Bedoeling/beoogde opbrengst

Ga in op de bedoeling en benoem de beoogde opbrengst(en) van het experiment. Wat moet het experiment teweegbrengen? Denk daarbij aan de beoogde toegevoegde waarde van het (anders) visiteren voor de corporatie, voor belanghebbenden, voor het lokale netwerk en/of voor de samenleving als geheel (deze verschillende 'groepen' a.u.b. aan de orde stellen).

In algemene zin gaat het bij de experimenten om het versterken van het maatschappelijk karakter van visitatie ('vermaatschappelijking' als ontwikkelrichting), met: focus op de beoordeling van de maatschappelijke waarde (public value) en de maatschappelijke (externe) governance, een versterkte oriëntatie op het lokale maatschappelijke (woon) netwerk en op belanghebbenden in de leefwereld en vergroten van de waarde van visitatie voor corporatie, belanghebbenden en de samenleving als geheel. En daarmee kan/hoeft er minder aandacht in visitatie te gaan naar het interne en financiële functioneren van corporaties, mede gezien de doublures met de inzet van Aw en WSW.

3. Aanpak: activiteiten/werkwijze

Beschrijf de aanpak (activiteiten en werkwijze) binnen het experiment, in het bijzonder die activiteiten en werkwijze die afwijken van een 'reguliere' visitatie volgens de huidige methodiek 5.0. Wat is anders, wat is nieuw kortom, wat is het 'experimentele'?

Denk hierbij o.m. aan de stappen die worden gezet in het identificeren, analyseren en/of betrekken van netwerken/netwerkpartijen¹. Welke veranderingen in visitatie (visitiemethodiek) zijn aan de orde (visitiemodel, proces, werkwijzen, rapport)?

4. Werking

Beschrijf de veronderstellingen over de werking van de voorgestelde aanpak (activiteiten, werkwijze): hoe/waardoor gaan deze andere activiteiten of werkwijze (zoals beschreven onder 3.) bijdragen aan de beoogde opbrengsten (zoals beschreven onder 2.)?

Formuleer een redenering die aannemelijk maakt dat de aanpak (zie 3.) binnen het experiment tot de beoogde opbrengsten (zie 2.) kan leiden. Deze redenering biedt tevens aanknopingspunten voor het volgen en evalueren van het experiment.

5. Betrokkenen en rol

Benoem de betrokken partijen die deel uitmaken van het visitatie-experiment en ga in op hun rol(len). Besteed vooral aandacht aan de partijen/rollen die anders zijn dan in een reguliere visitatie, zoals van belanghebbenden, netwerk(en), corporatie, visitatiecommissie, SVWN, Aw, e.d.

In dit specifieke experiment gaat het in het bijzonder om de (verschillende) rollen van het netwerk/netwerken c.q. netwerkpartijen in de visitatie².

¹ In de aanpak van het experiment lijkt een aantal stappen essentieel voor een doordachte opzet, te weten:

- definitie van het netwerk of netwerken: over welk netwerk of netwerken hebben het in het experiment? Gaat het om het vaste tripartite woonnetwerk (volgens Woningwet) of om andere (woon)netwerken waarin met diverse partijen een bepaalde maatschappelijke opgave wordt opgepakt c.q. een maatschappelijke waarde/effect wordt gerealiseerd?
- analyse van het netwerk/de netwerken: hoe ziet het netwerk eruit, welke partijen maken er deel van uit, welke belangen en relatie spelen een rol, hoe kan het netwerk worden gekarakteriseerd, etc.
- diagnose van het functioneren en presteren van het netwerk/de netwerken: wat kan worden gezegd over het functioneren van het netwerk, de beschikbare competenties, de relaties, etc. Benoem hiertoe relevante aspecten van het functioneren van het netwerk
- reflectie op/beoordeling van het netwerk: kom tot een waardering van het functioneren en presteren van het netwerk. Deze kan de vorm krijgen van een zelfreflectie/beoordeling

Voor al deze stappen is (bestuurskundige) theorie en/of instrumentarium beschikbaar. In het experiment wordt er vanuit gegaan dat de experimentdeelnemers dit naar eigen inzicht inzetten

² In de lokale experimenten kan gevarieerd worden met de positie en rol van het netwerk c.q. van netwerkpartijen. In de startnotitie van het experiment 'de kracht van het lokale woonnetwerk' wordt op dit punt een aantal lijnen kort uitgewerkt. In de eerste plaats is de vraag aan de orde over welk netwerk of welke netwerken het hebben (definitie van het netwerk). Daarbij kan het gaan om het 'vaste' tripartite netwerk van gemeente, corporatie en huurdersorganisatie, maar ook over minder vaste netwerken die gezamenlijk een opgave oppakken ofwel een maatschappelijke waarde (effect) willen realiseren. Vervolgens is de vraag aan de orde of het een visitatie betreft van de corporatie in het netwerk (netwerken), of van het netwerk of van partijen in het netwerk. Naarmate ook andere partijen dan de corporatie gevisiteerd worden zal aan de voorkant van de visitatie de bereidheid van partijen om daaraan mee te werken essentieel zijn. Tenslotte kan ook de vraag worden gesteld of er (ook) sprake is van visitatie door het netwerk, waarbij (partijen in) het netwerk ook een rol spelen in de (zelf)reflectie/beoordeling van het functioneren van de corporatie en/of het netwerk. Kortom, belangrijk om die rollen goed te expliciteren

6. Succes

Hier gaat het om het kunnen vaststellen van het succes van het experiment: hoe gaan we 'meten/merken' dat de beoogde opbrengsten – en wellicht ook niet-beoogde opbrengsten – worden gerealiseerd.

Beschrijf op welke wijze het verloop, de werking en de opbrengsten van het experiment lokaal zullen worden gevolgd en t.z.t. kunnen worden geëvalueerd. Denk hierbij aan een enquête of regelmatige gesprekken onder/met betrokkenen (o.b.v. de voorgestelde experimenten zal SVWN een handreiking doen voor monitoring/evaluatie).

7. Voorwaarden

Noem de voorwaarden die belangrijk zijn voor een goed verloop van het experiment en hoe deze voorwaarden te creëren. Deze voorwaarden kunnen van verschillende aard zijn, zoals:

- instemming/medewerking van (bepaalde) betrokkenen (zie 5.) aan het experiment
- experimenteerruimte: wat wilt u anders/meer/minder doen en waarom? Wij nodigen u uit met een voorstel te komen om het anders te doen en zullen dit binnen de grenzen van de (wettelijke) verplichtingen graag positief beoordelen!
- praktische ondersteuning van SVWN

Licht (de betekenis van) de voorwaarden (voor het experiment) kort toe en geef aan wat nodig is om in deze voorwaarden te voorzien.

Procedure experimentvoorstel

SVWN nodigt corporaties en visiterende bureaus uit in gezamenlijkheid te komen tot indiening van een experimentvoorstel. Ten aanzien van de procedure zijn de volgende stappen aan de orde:

1. Belangstellende corporatie en bureau zoeken elkaar op en verkennen met elkaar ambities en mogelijkheden tot een gezamenlijk experiment(voorstel). De startnotitie, het impressieverslag van de inspiratiebijeenkomst van 22 mei 2018 en deze handreiking experimentvoorstel vormen daarbij belangrijke bouwstenen.
2. Corporatie en visiterend bureau³ dienen gezamenlijk experimentvoorstel (van pakweg 3 A-4) in bij experimentbegeleider Paul Doevendans (via paul.doevendans@visitaties.nl). Daarbij wordt aangegeven wie als (eerste en tweede) contactpersoon voor het experiment geldt, met vermelding van contactgegevens. Paul Doevendans is in principe beschikbaar om mee te denken bij de formulering van het experimentvoorstel.
3. Corporatie en bureau ontvangen in principe binnen één week reactie op hun experimentvoorstel van de experimentbegeleider. Deze reactie kan omvatten:
 - bevestiging van het experiment (goedkeuring van het experimentvoorstel)
 - commentaar op het voorstel vanuit 'volwaardigheid' (zie hieronder) en/of 'experimentwaardigheid' van het voorgestelde experiment
 - suggesties voor het experiment, ter verrijking van de aanpak en potentiële opbrengst dan wel ter verbetering van de opzet.De experimentbegeleider neemt contact op met de experimentindieners.
4. Start visitatie-experiment. Rondom de start van een lokaal visitatie-experiment neemt de experimentbegeleider contact op met de experimentdeelnemers.

³ Gezien de aard van dit visitatie-experiment is het wenselijk (of zelfs noodzakelijk) om partijen in het lokale woonnetwerk vooraf te betrekken bij het experiment, d.w.z. ten minste te informeren, maar mogelijk ook om hen bij opstellen van het voorstel mee te nemen (co-creatie) of daarover te laten meebeslissen (instemming). Zie ook voetnoot 2.